

Förändra EUs regelverk som bromsar växtförädling

Den 25 juli 2018 presenterade EU-domstolen sitt utslag i ett mål rörande en viss form av växtförädling, med långtgående konsekvenser för växtforskning och växtförädling. Tvärtemot rekommendationerna från vetenskapssamhället, EUs vetenskapliga rådgivare (Scientific Advisory Mechanism, SAM), domstolens egen generaladvokat, nationella myndigheter i många av EUs medlemsländer samt myndigheter i många andra delar av världen kom man fram till att alla växter som förbättrats med nya mutationstekniker med hög precision inklusive CRISPR skall regleras enligt regelverket för genetiskt modifierade (GM) organismer. Det gäller även de växter som inte innehåller något nytt "artfrämmande DNA" utan snarare är identiska med naturliga mutanter, eller sådana som växtförädlare skapat med konventionella mutagener, som inte regleras som GM-växter. GM-växter regleras oerhört hårt inom EU. Utöver de höga kraven på riskbedömning – trots att det inte finns något som tyder på att metoden är riskfull – så gör den politiska låsningen att inte en enda sådan växtsort har passerat nålsögat sedan det nuvarande regelverket infördes 2001-2003.

Domstolsbeslutet ledde till starka reaktioner inom vetenskapssamhället, som bland annat framhållit att:

- Det hindrar att vi får ett miljövänligt och klimatanpassat jordbruk, lokalt, regionalt och globalt
- Det gör det svårare för Europas länder att producera mat och förnödenheter på ett miljövänligt sätt
- Många av EUs egna mål och de globala hållbarhetsmålen blir svårare att uppfylla
- Det bromsar grundforskning och blockerar innovation och växtförädling
- EUs offentligt finansierade växtforskare riskerar att drabbas hårt; vill skattebetalarna finansiera forskning vars resultat bara får tillämpas utanför EU?
- Genetiskt identiska växter är behäftade med identiska risker och bör behandlas lika oavsett hur de tagits fram
- Då det ofta inte går att avgöra om en viss sort tagits fram genom konventionell växtförädling eller modern gen-editering blir de sistnämnda inte spårbara. Spårbarhet är ett krav i EUs regelverk för GM växter och vi får alltså ett regelverk som inte går att efterleva.
- Internationell handel och EUs eget regelverk utmanas eftersom gen-editerade växter kommer att odlas i resten av världen men inte räknas som GM och därmed inte särbehandlas utanför Europa.

Domstolen tolkade rådande lagstiftning och dess beslut kan inte överklagas. Vi svenska forskningsutövare, akademier och finansiärer menar att detta är en konsekvens av en föråldrad lagstiftning, som sedan länge behöver en revision. EU-domstolens beslut tydliggör dess dysfunktionalitet och leder till allvarliga konsekvenser. Jordbruksverkets utredning av konsekvenserna för svenska företag och forskning (Bilaga 1), och deras obesvarade frågor om hur beslutet skall kunna implementeras (Bilaga 2), talar för sig själva.

Vi uppmanar därför svenska politiker, i synnerhet på EU-nivå eftersom Europaparlamentet och EU-kommissionen äger frågan, att engagera sig för att få till stånd en skyndsamt förändring av GMO-lagstiftningen. Om inte detta sker kommer europeisk forskning och

europiskt jordbruk, Europas utveckling mot en hållbar framtid och därmed Europas invånare och miljö, att missgynnas.

Bilaga 1. Jordbruksverket: Consequences of the EC-ruling according to Swedish companies and research groups

Bilaga 2: Jordbruksverket: Follow-up from PAFF-meeting on September 11, 2018

Hans Adolfsson, Rektor Umeå universitet

Erik Alexandersson, Föreståndare, Plantlink

Stefan Bengtsson, Rektor och VD, Chalmers

Göran K Hansson, Ständig sekreterare, Kungl. Vetenskapsakademien

Lars Hultman, VD, Stiftelsen för strategisk forskning

Pär Ingvarsson, Ordförande, Linnean Centre for Plant Biology in Uppsala

Åke Iverfeldt, VD, Stiftelsen för miljöstrategisk forskning

Sigbritt Karlsson, Rektor Kungl. Tekniska Högskolan

Maria Knutson Wedel, Rektor, Sveriges Lantbruksuniversitet

Ove Nilsson, Föreståndare, Umeå Plant Science Centre

Eva Pettersson, Ständig sekreterare och VD, Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien

Torbjörn von Schantz, Rektor, Lunds universitet

Astrid Söderbergh Widding, Rektor, Stockholms universitet

Tuula Teeri, VD, Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien